L. A. GEELHOED
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2006. július 6. [1]

Tartalomjegyzék

I – Bevezetés ..... I - 963

II – A vitatott határozat ..... I - 963

III – Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet ..... I - 965

IV – A Bíróság előtti eljárás ..... I - 965

V – A fellebbező jogalapjai és a felek érvei ..... I - 966

A – Az első jogalap: a tisztességes eljárás alapelvének megsértése ..... I - 966

1. Az Elsőfokú Bíróság indokolása ..... I - 966

2. A fellebbező kifogásai ..... I - 968

3. A Bizottság érvei ..... I - 970

4. Értékelés ..... I - 973

B – A második jogalap: az EK 81. cikk téves alkalmazása a határozat 2. cikke tekintetében ..... I - 978

1. Az Elsőfokú Bíróság indokolása ..... I - 978

2. A fellebbező kifogásai ..... I - 979

3. A Bizottság érvei ..... I - 980

4. Értékelés ..... I - 981

1 – Eredeti nyelv: holland.

C – A harmadik jogalap: az egyenlő bánásmód alapelvének megsértése a kiszabott bírságok megállapítása kapcsán ..... I - 983

1. A megtámadott ítélet releváns részei ..... I - 983

2. A fellebbező kifogásai ..... I - 984

3. A Bizottság érvei ..... I - 986

4. Értékelés ..... I - 987

VI – Költségek ..... I - 988

VII – Végkövetkeztetések ..... I - 989

I – Bevezetés

1. A jelen ügy tárgya azon fellebbezés, amelyet a Salzgitter Mannesmannröhren-Werke GmbH, korábban Mannesmannröhren-Werke AG (a továbbiakban: „Mannesmann") nyújtott be az Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága által a T-44/00. sz. Mannesmannröhren-Werke AG kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítélet [2] ellen.

2. A megtámadott ítéletben az Elsőfokú Bíróság leszállította az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/E-1/35.860-B varrat nélküli acélcsövek-ügy) 1999. december 8-án hozott 2003/382/EK bizottsági határozat [3] (a továbbiakban: a határozat) által megállapított bírság összegét, a határozat megsemmisítésére irányuló keresetet pedig egyebekben elutasította.

II – A vitatott határozat

3. A határozat alapjául szolgáló tényállás ismertetését a mai napon a C-403/04. P. és C-405/04. P. sz. Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel kontra Bizottság ügyben előterjesztett indítványom 3–12. pontja tartalmazza.

2 – EBHT 2004., II-2223. o.

3 – HL 2003. L 140., 1. o.

4. A határozat rendelkező részének a jelen fellebbezés szempontjából releváns része a következőképpen szól:

„*1. cikk*

1) Mannesmannröhren-Werke AG [...] megsértett[e] az EK-Szerződés 81. cikke (1) bekezdését azáltal, hogy többek között a varrat nélküli szabvány menetes OCTG csövek és az egyedileg gyártott csővezetékek nemzeti piacainak tiszteletben tartását célzó [...] megállapodásban vett[...] részt.

2) A jogsértés 1990-től 1995-ig tartott a Mannesmannröhren-Werke AG [...] esetében.

2. cikk

1) A Mannesmannröhren-Werke AG [...] megsértett[e] az EK-Szerződés 81. cikkének (1) bekezdését azáltal, hogy az 1. cikkben leírt jogsértés keretében olyan szerződéseket kötöttek, amelyek eredménye az OCTG csövek British Steel Limited számára történő szállításának felosztása volt [...].

2) [...] A Mannesmannröhren-Werke AG esetében a jogsértés 1993. augusztus 9-től 1997. április 24-ig tartott.

[...]

4. cikk

A Bizottság a következő bírságokat szabja ki az 1. cikkben említett vállalkozásokra az ott leírt jogsértések elkövetése miatt:

1. Mannesmannröhren-Werke AG	13 500 000 euró

[...]."

III – Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet

5. Az Elsőfokú Bíróság hivatalához 2000. február 28-a és április 3-a között benyújtott hét keresetlevéllel a bírsággal sújtott nyolc vállalkozásból hét – köztük a Mannesmann – keresetet indított a határozat ellen.

6. A Mannesmann kérelme a határozat megsemmisítésére, másodlagosan a bírság összegének csökkentésére, valamint a Bizottság költségekben való marasztalására irányult.

7. Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítéletben:

– megsemmisítette a vitatott határozat 1. cikkének (2) bekezdését annyiban, amennyiben az megállapította a jogsértés elkövetését az 1991. január 1-jét megelőző időszakra vonatkozóan;

– a felperesre kiszabott pénzbírság összegét 12 600 000 euróban állapította meg;

– egyebekben elutasította a keresetet;

– kötelezte a feleket a saját költségeik viselésére.

IV – A Bíróság előtti eljárás

8. A Mannesmann fellebbezésében kérte, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, amennyiben az elutasította a vitatott határozat ellen benyújtott keresetet;

– semmisítse meg a vitatott határozatot;

– másodlagosan csökkentse a vitatott határozat 4. cikkében meghatározott bírság összegét;

– csökkentse az 5. cikkében meghatározott késedelmi kamat összegét;

– harmadlagosan utalja vissza az ügyet az Elsőfokú Bíróság elé, hogy az a Bíróság határozata alapján új határozatot hozzon;

– kötelezze a Bizottságot a költségek megfizetésére.

9. A Bizottság kéri a Bíróságot, hogy teljes egészében utasítsa el a fellebbezést, és kötelezze a fellebbezőt a költségek megfizetésére.

V – A fellebbező jogalapjai és a felek érvei

10. A Mannesmann három jogalapot hoz fel a megtámadott ítélet megsemmisítésére, egyrészt a tisztességes eljárás alapelvének megsértését, másrészt az EK 81. cikk téves alkalmazását a vitatott határozat 2. cikke tekintetében, harmadrészt pedig az egyenlő bánásmód alapelvének megsértését.

11. A fellebbező által felhozott jogalapok vizsgálatára az alábbiak ebben a sorrendben kerül sor.

A – *Az első jogalap: a tisztességes eljárás alapelvének megsértése*

1. Az Elsőfokú Bíróság indokolása

12. Az elsőfokú eljárásban a fellebbező vitatta, hogy az úgynevezett „piacfelosztási kulcs-dokumentum" elfogadható volna, mint az EK 81. cikk megsértésére vonatkozó bizonyíték, amint az a határozatban szerepel. Tekintettel arra, hogy a Bizottság nem közölte a forrásául szolgáló személy kilétét, a dokumentum hitelességét és bizonyítóerejét megfelelő körültekintéssel kell kezelni.

13. A Bizottságnak legalábbis azt közölnie kellett volna, hogy milyen körülmények között jutott birtokába e dokumentum, amelyet egy jogellenes cselekmény közvetlen bizonyítékaként használt fel.

14. Mivel az érintett vállalkozások egyike sem ismerte el e dokumentum hitelességét, és a Bizottság ezt más módon sem támasztotta alá, nem alapozhatta volna erre a Mannesmannt elmarasztaló határozatot. Ez ugyanis sérti a védelemhez való jogot, és megalapozza a határozat megsemmisítését.

15. Az Elsőfokú Bíróság ítéletének 81–85. pontjában részletesen foglalkozott a fellebbező azon érveivel, amelyek a „piacfelosztási kulcs-dokumentum" bizonyítékként való elfogadhatóságára vonatkoztak:

„81. Először is meg kell állapítani, hogy a Bizottság nagymértékben támaszkodik a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértés fennállásáról szóló preambulumbekezdéseiben Pierre Verluca 1996. szeptember 17-i nyilatkozatára [...]. Bár a Bizottság ezzel összefüggésben, különösen a megtámadott határozat 85–86. preambulumbekezdésében a piacfelosztási kulcs-dokumentumra is támaszkodik, meg kell állapítani, hogy az utóbbi kisebb jelentőséggel bír a megtámadott határozat általános rendszerében, mint Pierre Verluca nyilatkozatai.

82. Következésképpen eleve el kell utasítani a Mannesmann érvelését, miszerint a Bizottság elsődlegesen e dokumentumra támaszkodott a megtámadott határozat 1. cikkében említett jogsértés fennállásának megállapításakor. [...]

83. [E pontban az Elsőfokú Bíróság részben idézi a vitatott határozat 85. és 86. preambulumbekezdését, amelyben arról van szó, hogy a piacfelosztási kulcs-dokumentum hogyan jutott a Bizottság birtokába, és hogy e dokumentum milyen, az ügy szempontjából releváns információkat tartalmazott.]

84. Először is meg kell jegyezni, a piacfelosztási kulcs-dokumentumnak a megtámadott határozat 1. cikkében említett jogsértés bizonyítására történő felhasználását illetően, hogy a közösségi jogban érvényesülő elv a bizonyítékok szabad értékelésének elve, és az egyetlen fontos tényező, amelyet meg kell vizsgálni, a bizonyítékok hitelessége (a főtanácsnokként eljáró Vesterdorf bírónak a T-1/89. sz., Rhône-Poulenc kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa [az Elsőfokú Bíróság 1991. október 24-én hozott ítélete {EBHT 1991., II-867., II-869., II-954. o.}]; lásd még ilyen értelemben a Bíróság C-310/98. és C-406/98. sz., Met-Trans és Sagpol ügyekben 2000. március 23-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-1797. o.] 29. pontját, valamint az Elsőfokú Bíróság T-141/99., T-142/99., T-150/99. és T-151/99., Vela és Tecnagrind kontra Bizottság ügyekben 2002. november 7-én hozott ítéletének [EBHT 2002., II-4547. o.] 223. pontját). Ezenkívül szükség lehet arra, hogy a Bizottság védje informátorainak névtelenségét (lásd ilyen értelemben az Adams kontra Bizottság ítélet[4] 34. pontját), és önmagában e névtelenség alapján nem lehet a Bizottságot arra kötelezni, hogy ne használja fel a birtokában lévő bizonyítékokat.

4 – A 145/83. sz. ügyben 1985. november 7-én hozott ítélet (EBHT 1985., 3539. o.).

85. Bár a Mannesmann érvelése lényeges lehet a piacfelosztási kulcs-dokumentum hitelességének, és így bizonyító erejének megítélésekor, e dokumentum nem tekinthető olyan fel nem használható bizonyítéknak, amelyet az aktából el kellene távolítani."

2. A fellebbező kifogásai

16. E jogalap alátámasztására a fellebbező lényegében két érvet hoz fel:

– az Elsőfokú Bíróság ítéletének 84. pontjában tévesen értelmezte a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság ítélkezési gyakorlatát, mivel ez utóbbi értelmében a bizonyítási eszközök értékelése során ellenőrizni kell azok eredetét;

– a „piacfelosztási kulcs-dokumentum" bizonyítékként való elfogadásával az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) vonatkozó, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. cikkén alapuló, az anonim tanúkkal és az ismeretlen eredetű bizonyítási eszközökkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát.

17. A fellebbező szerint – aki e tekintetben a Vela és Tecnagrind kontra Bizottság ügyben hozott ítélet [5] 223. pontjára hivatkozik – a közösségi jog előírja, hogy a bizonyítási eszközök értékelése során ellenőrizni kell azok eredetét.

18. Egy közigazgatási vizsgálati eljárásban az eljárás alá vontnak minden korlát nélkül lehetőséget kell biztosítani arra, hogy ellenőrizhesse egy dokumentum tartalmának hitelességét, illetve egy informátor szavahihetőségét. Ellenkező esetben nem volna képes annak megállapítására, hogy az informátor igazat mond-e, vagy esetleg olyan harmadik személyek befolyása alatt áll, akik ártani kívánnak az érintett vállalkozásnak. Az ismeretlen eredetű bizonyítékok felhasználása ezen túlmenően ellentétes az EU 6. cikk (1) bekezdése által is elismert jogállamiság elvével.

19. Mindennek nem mond ellent az Elsőfokú Bíróság által hivatkozott Adams kontra Bizottság ügyben hozott ítélet, [6] amelyben olyan „anonim" információkról volt szó, amelyeket újabb, immár felhasználható bizonyítékok feltárásához használtak fel.

5 – A hivatkozást lásd a 15. pontban.

6 – A hivatkozást lásd a 4. lábjegyzetben.

20. Az EU 6. cikk (2) bekezdéséből az következik, hogy a közösségi jog alkalmazása során tiszteletben kell tartani az EJEE által elismert alapvető jogokat. Ezt újfent kifejezetten megerősíti az Európai Unió Alapjogi Chartája. [7] A Charta 46. és 47. cikke megfelel az EJEE 6. cikkének, és e cikkek biztosítják az érintett polgárok számára a tisztességes eljáráshoz való jogot.

21. Ezen túlmenően a Charta 52. cikkének (3) bekezdése megállapítja, hogy a Charta alkalmazása során a bíróságok által biztosított védelmi szint nem lehet alacsonyabb az EJEE által garantáltnál. A Charta 52. cikkének (3) bekezdéséhez fűzött hivatalos nyilatkozatok mindehhez hozzáteszik, hogy az EJEE-re történő utalás egyúttal az EJEB releváns ítélkezési gyakorlatára is vonatkozik.

22. Márpedig ítélkezési gyakorlatában az EJEB több alkalommal kifejezetten foglalkozott az anonim személyektől származó nyilatkozatok alkalmazásának korlátairól. Ezen ítélkezési gyakorlat értelmében a vádlottnak nemcsak az ilyen nyilatkozatok hitelességének, de emellett az anonimitással védett személy szavahihetőségének vitatására is lehetőséget kell biztosítani. A fellebbező e tekintetben hivatkozik az EJEB által a Kostovski kontra Hollandia, [8] a Van Mechelen kontra Hollandia [9] és a Windisch kontra Ausztria [10] ügyekben hozott ítéleteire.

23. Az ítélkezési gyakorlat egyébként megerősíti, hogy az anonim nyilatkozatok ugyan elfogadhatóak az eljárás vizsgálati szakaszában, de e nyilatkozatok nem vehetőek figyelembe bizonyítékként a vádlott terhére.

24. Ami az anonim tanúk nyilatkozatait illeti, a közelmúltban hozott Visser kontra Hollandia ügyben hozott ítélet [11] a következőképpen foglalja össze az ítélkezési gyakorlatot: az ilyen nyilatkozat csak akkor használható fel bizonyítékként, ha a) az eljárás egyetlen pontján sem kérte a védelem a szóban forgó tanú meghallgatását, b) az elítélés alapvetően más, nem anonim forrásból származó bizonyítékokon alapul, c) az érintett bíróság kifejezetten utal rá, hogy az anonim tanú nyilatkozatának figyelembevétele során kellő gondossággal és körültekintéssel járt el.

7 – HL 2000. C 364., 1. o.

8 – Az EJEB által 1989. november 20-án hozott ítélet (A. sorozat, 166. szám).

9 – Az EJEB által 1997. április 23-án hozott ítélet (Ítéletek és Határozatok Tára, 1997-III).

10 – Az EJEB által 1990. szeptember 27-én hozott ítélet (A. sorozat, 186. szám).

11 – Az EJEB által 2002. február 14-én hozott ítélet (Ítéletek és Határozatok Tára, 2002 32. §.).

25. A jelen esetben az Elsőfokú Bíróság nem tett eleget e követelményeknek. Ezért nincs jelentősége annak, hogy az Elsőfokú Bíróság milyen bizonyítóerőt tulajdonított a „piacfelosztási kulcs-dokumentumnak". A megtámadott ítélet 85–94. pontjából egyébként kitűnik, hogy e dokumentum a bizonyítékok között központi szerepet foglal el.

26. A fellebbező álláspontja szerint az Elsőfokú Bíróság a „piacfelosztási kulcs-dokumentum" felhasználásával megsértette a tisztességes eljárás alapelvét. Ezen alapelv értelmében a védelem jogai csak annyiban korlátozhatóak, amennyiben e korlátozás szükséges és arányos.[12] Mivel az Elsőfokú Bíróság az anonim informátornak sem kilétét, sem motivációit nem ismerte, nem alkothatott véleményt azon kérdés kapcsán, hogy a védelem jogainak e korlátozása igazolható-e.

3. A Bizottság érvei

27. A Bizottság álláspontja szerint e jogalap elfogadhatatlan, mivel a fellebbező az EJEE és a Charta megsértésére első ízben a fellebbezés során hivatkozott. Az elsőfokú eljárásban a fellebbező mindössze annyit állított, hogy a „piacfelosztási kulcs-dokumentum" bizonyítékként való felhasználása a védelemhez való jog megsértését jelentené. A fellebbező egyébként az elsőfokú eljárásban nem is hivatkozhatott volna a Chartára. Ez utóbbit csak 2000. december 7-én hirdették ki, míg a határozat dátuma 1999. december 8-a volt.

28. A kérdés érdeme tekintetében a Bizottság vitatja, hogy az Elsőfokú Bíróság megsértette volna a védelmez való jogot. A fellebbező által hivatkozott ítélkezési gyakorlatból[13] semmi esetre sem vezethető le az, hogy egy dokumentumot ne lehetne felhasználni bizonyítékként, amennyiben annak szerzője ismeretlen. A dokumentum forrása egyike azon tényezőknek, amelyek alapján annak bizonyító erejét vizsgálni kell.

29. Amint a védelemnek, úgy az Elsőfokú Bíróságnak is a rendelkezésére álló valamennyi információ alapján kell megítélnie, hogy egy bizonyítási eszköz hiteles-e vagy sem, és hogy annak tartalma pontosan tükrözi-e a tényeket, vagy azokat eltorzítja.

30. Azt kell ezért megvizsgálni, hogy a fellebbezőnek lehetősége volt-e állást foglalnia az Elsőfokú Bíróság által vizsgált bizonyítási eszközök hiteles és megbízható voltáról azt megelőzően, hogy az utóbbi meghozta

12 – Ezzel összefüggésben a fellebbező a 265/78. sz. Schräder kontra Hauptzollamt Gronau ügyben 1989. július 11-én hozott ítélet (EBHT 1989., 2237. o.) 21. pontjára hivatkozik.

13 – A hivatkozást lásd a 15. pontban és a 4. lábjegyzetben.

határozatát. A jelen ügyben ez a feltétel teljesült, mind a Bizottság határozatát megelőző eljárás, mind az Elsőfokú Bíróság előtt lefolytatott eljárás során.

31. Amennyiben egy dokumentum szerzője és címzettje, valamint létrejöttének körülményei nem ismertek, vagy ezeket a Bizottság az EK 287. cikk alapján fennálló titoktartási kötelezettségének megtartása érdekében nem hozhatja nyilvánosságra, ez a dokumentum bizonyító erejét valóban befolyásolhatja.

32. Az Elsőfokú Bíróság minderre megfelelően tekintettel volt a megtámadott ítélet bizonyítási eszközökkel foglalkozó részében: egyrészről a megtámadott ítélet 86. pontjában megállapította, hogy a „piacfelosztási kulcsdokumentum" csak korlátozott bizonyító erővel bír, mivel ismeretlen körülmények között íródott, másrészről az ítélet 87. és 94. pontjában megállapította, hogy a dokumentumnak van némi bizonyító ereje, mivel olyan konkrét információkat tartalmaz, amelyek megegyeznek más dokumentumokban található információkkal.

33. Egyébként a fellebbező által az Adams kontra Bizottság ítéletből [14] levont következtetések pontatlanok. Igaz ugyan, hogy ezen ítélet értelmében a Bizottságnak kötelessége bizalmasan kezelni az informátor kilétét, amennyiben az anonimitásának megőrzését kéri, ez a kötelezettség azonban csak akkor áll be, ha a szóban forgó információk felhasználásáról dönt.

34. A Bizottság vitatja, hogy az Elsőfokú Bíróság megsértette volna az EJEE 6. cikkét, illetve a Charta 47. és 48. cikkét.

35. Ami a Chartát illeti, a Bizottság rámutat, hogy az – egyelőre – nem bír jogi kötőerővel. [15] Másrészről a Charta 47. cikkének (2) bekezdésében nevesített tisztességes eljáráshoz való jog nem bír specifikus tartalommal, mivel az 52. cikk (3) bekezdése értelmében e rendelkezés nem rendelkezhet tágabb hatállyal, mint az EJEE 6. cikke. Éppen ezért e tekintetben nincs szükség a Charta 47. cikkének külön vizsgálatára.

36. Annak ellenére, hogy az EJEE nem része a közösségi jognak, [16] a tisztességes eljáráshoz való jog a közösségi jog szerves részét képező alapjogok közé tartozik, amelyek értelmezése során a közösségi bíróságoknak

14 – A hivatkozást lásd a 4. lábjegyzetben.

15 – Az Elsőfokú Bíróság által a T-377/00., T-379/00., T-380/00., T-260/01. és T-272/01. sz. Philip Morris és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. január 15-én hozott ítélet (EBHT 2003., II-1. o.) 122. pontja.

16 – Az Elsőfokú Bíróság által a T-112/98. sz. Mannesmannröhren-Werke AG kontra Bizottság ügyben 2001. február 20-án hozott ítélet (EBHT 2001., II-729. o.) 59. pontja.

figyelemmel kell lenniük az EJEB ítélkezési gyakorlatára. [17]

37. Az EJEB fellebbező által hivatkozott ítélkezési gyakorlata az anonim tanúvallomás büntetőeljárásban való felhasználására vonatkozik, míg a jelen ügyben egy versenyjogi bírság kiszabására irányuló eljárásban egy nem azonosított szerzőtől származó dokumentum felhasználásáról van szó.

38. A Mannesmann tévesen tesz egyenlőségjelet a tanúvallomás és az okirati bizonyíték közé. Az EJEB egyetlen, a fellebbező által hivatkozott ítéletéből [18] sem következik az, hogy az okirati bizonyíték csak akkor volna felhasználható, ha annak szerzője ismert, és az eljárás alá vontnak vagy a hatáskörrel rendelkező bíróságnak lehetősége van őt meghallgatni.

39. A Bizottság szerint a hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapja az az elv, mely szerint a kontradiktórius eljárás lefolytatása céljából a nyilvános tárgyaláson valamennyi bizonyítékot elő kell terjeszteni. [19]

40. Felidézi, hogy a közigazgatási vizsgálati eljárásban nincs lehetősége arra kötelezni személyeket, hogy tanúként jelenjenek meg. Ez az oka annak, hogy a versenyjogi ügyekben a határozatok leginkább okirati bizonyítékokon alapulnak. Az eljárás e sajátosságainak fényében a Bizottság eleget tesz a hivatkozott elvnek, amikor valamennyi bizonyítási eszközt hozzáférhetővé tesz az érintett vállalkozás számára annak érdekében, hogy az utóbbi megismerhesse és nyilatkozhasson a bizonyítékokról, akár írásban, akár szóban. Ez az a kontradiktórius eljárás, amelyet a Bizottságnak a közigazgatási eljárás keretében a hivatkozott elv érvényesítése érdekében biztosítania kell.

41. A Bizottság vitatja a Mannesmann azon megállapítását, mely szerint a „piacfelosztási kulcs-dokumentum" a bizonyítási eljárásban központi szerepet játszott volna.

42. Az Elsőfokú Bíróság ezt az állítást a megtámadott ítélet 81. és 82. pontjában már cáfolta. A 87. pontban az Elsőfokú Bíróság továbbvitte a gondolatmentet és megállapí-

17 – A Bíróság által a C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P., C-252/99. P. és C-254/99. P. sz. Limburgse Vinylmaatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. október 15-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-8375. o.) 273. és 274. pontja.

18 – A Bizottság itt a 7. lábjegyzetben hivatkozott Kostovski kontra Hollandia ügyben hozott ítélet 41. §-ára, a 8. lábjegyzetben hivatkozott Van Mechelen kontra Hollandia ügyben hozott ítélet 51. §-ára, a 9. lábjegyzetben hivatkozott Windisch kontra Ausztria ügyben hozott ítélet 26. §-ára, valamint az Äsch kontra Ausztria ügyben 1991. április 26-án hozott ítélet (A. sorozat, 203. szám) 27. §-ára és a Lüdi kontra Svájc ügyben 2002. június 15-én hozott ítélet (A. sorozat, 238. szám) 47. §-ára hivatkozik.

19 – Ez az alapvető feltétel az előző lábjegyzetben hivatkozott minden ítélet megjelölt pontjaiban megtalálható.

totta, hogy amennyiben a „piacfelosztási kulcs-dokumentum" más dokumentumokban, különösen Pierre Verluca nyilatkozataiban lévőkkel megegyező, konkrét információkat tartalmaz, úgy kell tekinteni, hogy e bizonyítékok egymást erősítik. [20]

45. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatában elismerte, hogy a közösségi jog általános elvei közé tartozik az az elv, mely szerint mindenkinek joga van a tisztességes eljáráshoz, és általában ilyenkor a tagállamok közös alkotmányos hagyományaira, illetve az EJEE-re hivatkozik. [21]

4. Értékelés

46. A mondat utolsó részére tekintettel nem tulajdonítok különösebb jelentőséget annak, hogy az elsőfokú eljárás során a fellebbező nem hivatkozott kifejezetten az EJEE 6. cikkére.

43. Azon közösségi jogi általános elvet, amely szerint mindenkinek joga van a tisztességes eljáráshoz, úgy kell-e értelmezni a közösségi versenyjog alkalmazása szempontjából, hogy az érintett vállalkozásokra nézve terhelő információkat tartalmazó dokumentum nem elfogadható mint bizonyítási eszköz, amennyiben titokban marad a szerző, illetve az azt a Bizottságnak eljuttató személy kiléte?

47. Amint azt a Bíróság minden alkalommal hangsúlyozta, a tisztességes eljárás alapelvének, mint a közösségi jog alapvető elvének alapját az alapvető jogok képezik, amelyek az EJEE-ből, így annak 6. cikkéből is erednek.

44. Lényegében ez az a jogi kérdés, amelyet a fellebbező felvet első jogalapjával, és amelyre megítélése szerint az Elsőfokú Bíróság téves választ adott.

48. Ezért el kell ismerni, hogy amennyiben valaki a közösségi bíróság előtt a tisztességes eljárás alapelvére hivatkozik – amint tette ezt a fellebbező az elsőfokú eljárásban [22] – ezzel kimondatlanul egyúttal az EJEE 6. cikkére is hivatkozik.

20 – A megtámadott ítélet 87. pontja a következőképpen szól: „Mindazonáltal amennyiben a piacfelosztási kulcs-dokumentum más dokumentumokban, különösen Pierre Verluca nyilatkozataiban lévőkkel megegyező, konkrét információkat tartalmaz, úgy kell tekinteni, hogy e bizonyítékok egymást erősítik."

21 – Ezen ítélkezési gyakorlat megerősítésére példa a közelmúltból a C-341/04. sz. Eurofood IFSC Ltd. ügyben 2006. május 2-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-3813. o.) 65. pontja.

22 – Lásd részletesebben a megtámadott ítélet 77. pontjában.

49. Ezért úgy vélem, ez a jogalap elfogadható.

50. A tisztességes eljárás alapelve az idők során folyamatosan tisztázódott és konkretizálódott a Bizottság által az EK 81. és 82. cikk megsértésével összefüggésben lefolytatott közigazgatási vizsgálati eljárás tekintetében. A közösségi bíróságok, a közigazgatási gyakorlatát megvalósító Bizottság és a közösségi jogalkotó közötti folyamatos interakció eredménye a közigazgatási és az ítélkezési gyakorlat kodifikációja a vonatkozó eljárási szabályokban. [23]

51. A tisztességes eljárás elve a vizsgálat alá vont vállalkozások tekintetében legalábbis az alábbi jogokat jelenti:

– arra vonatkozó garancia, hogy az érintett vállalkozásokkal előzetesen ismertetik azokat a kifogásokat, amelyekre vonatkozóan biztosítani kell az észrevételeik megtételének lehetőségét; [24]

– az ügy irataiba való betekintés: a Bizottságnak be kell mutatnia a megállapításainak alapját képező dokumentumokban foglalt bizonyítékokat, kivéve az üzleti titkokat és az egyéb olyan bizalmas információkat, amelyeket nem lehet nyilvánosságra hozni; [25]

– a kifogásokra vonatkozó írásbeli nyilatkozat megtételére vonatkozó jog; [26]

– a meghallgatáshoz való jog: az érintett vállalkozásnak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy egy meghallgatás keretében szóban ismertesse álláspontját a vele szemben felhozott kifogásokra vonatkozóan. [27]

52. A bizonyítási eljárás a versenyjogi ügyekben sajátos problémákat vet fel, amelyeket a

23 – Ez egyértelműen megmutatkozik a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendeletben (HL 2003. L 1., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o) és a Bizottság által az EK-Szerződés 81. és 82. cikke alapján folytatott eljárásokról szóló, 2004. április 7-i 773/2004/EK bizottsági rendeletben (HL 2004. L 123., 18. o.; magyar különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 81. o.).

24 – Azokat a követelményeket, amelyeknek a kifogásközlésnek meg kell felelnie, az ítélkezési gyakorlat már igen korán részletesen meghatározta. Lásd többek között a 41/69. sz. ACF Chemiefarma kontra Bizottság, ún. „Kinin-ügyben" 1970. július 15-én hozott ítélet (EBHT 1970., 661. o.) 90–96. pontját, a 48/69. sz. ICI kontra Bizottság, ún. „Színezékek-ügyben" 1972. július 14-én hozott ítélet (EBHT 1972., 619. o.) 21–25. pontját, a 100/80–103/80. sz. Musique Diffusion Française kontra Bizottság ügyben 1983. június 7-én hozott ítélet (EBHT 1983., 1825. o.) 12–17. pontját. E követelményeket jelenleg a 23. lábjegyzetben hivatkozott 1/2003 rendelet 27. cikkének (1) bekezdése és 773/2004 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése tartalmazza.

25 – A Bíróság e jogot alapvetően a 85/76. sz. Hoffman-La Roche kontra Bizottság ügyben 1979. február 13-án hozott ítélet (EBHT 1979., 461. o.) 11. pontjában, a 24. lábjegyzetben hivatkozott Musique Diffusion Française kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 24–30. pontjában, a 107/82. sz. AEG-Telefunken kontra Bizottság ügyben 1983. október 25-én hozott ítélet (EBHT 1983., 3151. o.) 21–30. pontjában, a C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz. Aalborg-Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-123. o.) 68. pontjában ismerte el. Az iratbetekintés jogát jelenleg a 23. lábjegyzetben hivatkozott 1/2003 rendelet 27. cikkének (2) bekezdése és 773/2004 rendelet 15. cikke tartalmazza.

26 – Ezt a jogot azóta kodifikálta a 23. lábjegyzetben hivatkozott 773/2004 rendelet 10. cikke.

27 – Ezt a jogot azóta kodifikálta a 773/2004 rendelet 12. cikke.

Bíróság az Aalborg-Portland ügyben [28] a legutóbb az alábbiakban foglalt össze:

– a versenykorlátozó magatartásokat és megállapodásokat jelentő tevékenységek általában titkosan zajlanak, a találkozókat titkosan, gyakran harmadik országokban tartják, továbbá az erre vonatkozó dokumentáció a legminimálisabbra szorítkozik;

– még ha rendelkezésre állnak is olyan iratok, amelyek kifejezetten tanúsítják a piaci szereplők közötti jogellenes kapcsolatfelvételt, e dokumentumok általában töredékesek és szórványosak;

– az esetek nagy részében a versenyellenes magatartás vagy megállapodás létezését bizonyos egybeesésekből és ténykörülményekből kell kikövetkeztetni, amelyek együtt figyelembe véve, más összefüggő magyarázat hiányában a versenyjogi szabályok megsértésének bizonyítékául szolgálhatnak.

53. A bizonyítékok értékelésében rejlő fenti problémákhoz adódnak még azon korlátok, amelyeket a Bizottságnak be kell tartania, amikor vizsgálati hatásköreit gyakorolja. Ilyen többek között hatáskörének korlátozása *ratione loci*, mivel az kizárólag a Közösség területére terjed ki, valamint a vizsgálat alá vont hallgatáshoz, illetve az önvád elkerüléséhez való joga, amely szintén érvényesült a jelen ügy alapját képező határozat elfogadásához vezető vizsgálati eljárásban. [29]

54. A Bizottság számára a versenykorlátozó magatartásokra vonatkozó vizsgálatok keretében rendelkezésre álló hatáskörök sajátos korlátozása adódott abból, hogy nem volt joga személyek kihallgatására a vizsgálat szempontjából releváns információk beszerzése érdekében. Az 1/2003 rendelet hatálybalépése óta e hatásköre megvan, ahhoz a feltételhez kötve, hogy az érintettek ebbe beleegyeznek. [30] E hatáskör relatív gyengesége abban áll, hogy a Bíróság nem idézhet be személyeket tanúvallomásra, nem hallgathatja meg azokat eskü alatt, és nem szabhat ki bírságot, ha a szolgáltatott információk téveseknek vagy hamisaknak bizonyulnak.

55. Ebből következően a tanúvallomás, amely oly fontos szerepet játszik a nemzeti büntetőeljárásokban, amelyekre az EJEB fellebbező által hivatkozott ítélkezési gyakorlata

28 – A 25. lábjegyzetben hivatkozott ítélet 55–57. pontja.

29 – Lásd az Elsőfokú Bíróság által a 16. lábjegyzetben hivatkozott Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ügyben 2001. február 20-án hozott ítéletet.

30 – A 23. lábjegyzetben hivatkozott 1/2003 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése és 773/2004 rendelet 3. cikke.

vonatkozik, csak másodlagos szerepet játszik a versenykorlátozó gyakorlattal kapcsolatos vizsgálatok és az azok ellen való fellépés során.

56. Következésképpen a közösségi versenyjoggal kapcsolatos vizsgálat és az annak betartatására szolgáló eljárás keretében a bizonyítási eljárásban az írásbeli bizonyítási eszközök játszanak központi szerepet, bármilyen nehéz is azok összegyűjtése.

57. Az írásbeli bizonyítási eszközökön alapuló bizonyítási eljárást tovább bonyolítja, hogy azok üzleti titkokat vagy olyan információkat tartalmazhatnak, amelyeket nem, vagy csak szigorú korlátozásokkal lehet nyilvánosságra hozni. Az olyan dokumentumok esetében, amelyek a vizsgálat alá vont vállalkozástól származnak, azok bizalmas kezelése az érintett vállalkozás jogos érdekeinek védelme érdekében a tisztességes eljáráshoz való jogelv egyik aspektusa. A közösségi bíróságnak ügyelnie kell arra, hogy a dokumentumok bizalmas kezelését szigorúan megtartsák. [31]

58. Nem csak az eljárás alá vont vállalkozásnak, de az eljárás által sértettként, panaszosként vagy informátorként érintett más természetes vagy jogi személynek is lehetnek olyan nyilvánvaló gazdasági vagy jogi érdekei, amelyek megkívánják az általuk szolgáltatott információk bizalmas kezelésének biztosítását vagy kilétük titokban tartását. A Bíróság ezt ugyancsak elismerte ítélkezési gyakorlatában. [32]

59. Figyelemmel egyrészt a harmadik személyek által biztosított írásbeli bizonyítási eszközök jelentőségére a versenykorlátozó megatartások és megállapodások felderítésére irányuló vizsgálatok, és az ilyen magatartások és megállapodások bizonyítása szempontjából, másrészt az érintett harmadik személyek azon érdekére, hogy kilétük, vagy az olyan információ, amelyből a kilétük megállapítható, titokban maradjon, úgy vélem, hogy az EJEB fellebbező által hivatkozott ítélkezési gyakorlata – amely az anonim tanúvallomások vagy az ilyen tanúvallomásokat tartalmazó dokumentumok felhasználására vonatkozik a büntetőeljárásban – nem alkalmazható az olyan harmadik személyek által szolgáltatott dokumentumok bizonyítási eszközként történő felhasználásának vitatására, akiknek az anonimitását biztosítani kell.

60. Nem említve azt a tényt, hogy az EJEB vonatkozó határozatai nem nyújtanak kapaszkodót arra nézve, hogyan is volnának

31 – Lásd többek között a T-134/94., T-136/94., T-137/94., T-138/94., T-141/94., T-145/94., T-147/94., T-148/94., T-151/94., T-156/94. és T-157/94. sz. NMH Stahlwerke és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben az Elsőfokú Bíróság által 1996. június 19-én hozott ítéletet (EBHT 1996., II-537. o.).

32 – A 4. lábjegyzetben hivatkozott Adams kontra Bizottság ügyben 1983. november 7-én hozott ítélet és a C-310/93. P. BPB Industries és British Gypsum kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítélet (EBHT 1995., I-865. o.) 26. pontja.

alkalmazandóak a büntetőeljárásban felhasználni kívánt anonim tanúvallomásokra meghatározott kritériumok [33] az olyan írásbeli bizonyítási eszközökre, amelyeket a közösségi versenyjoggal kapcsolatos közigazgatási vizsgálati eljárások és a közösségi versenyjog betartatására irányuló eljárásokban használnak fel a jogsértések bizonyítására, az analógia útján történő alkalmazás súlyosan megnehezítené a versenyjogi jogsértésekkel kapcsolatos, már így is nehézkes bizonyítási eljárást.

61. E tekintetben meg kívánom még jegyezni azt is, hogy a nem harmadik személyektől, vagyis a vizsgálat alá vont vállalkozástól származó írásbeli bizonyítási eszközök esetében sem lehetséges minden esetben megállapítani azok szerzőjét vagy szerzőit, illetve pontos eredetüket, hiszen nyilvánvaló érdek fűződhet e tények eltitkolásához.

62. A fentiek nem zárják ki a tisztességes eljárás jogi elvének tiszteletben tartását. Ennek érdekében három feltételnek kell teljesülnie.

63. Először is biztosítani kell, hogy a vállalkozások, amelyek ellen bizonyítási eszközként felhasználják a dokumentumokat, amelyek forrása nem kerülhet nyilvánosságra, megismerhessék a dokumentumokat és nyilatkozhassanak azok tartalma vonatkozásában akár írásban, akár szóban, lehetőséget adva számukra, hogy más dokumentumok vagy egyéb bizonyítási eszköz segítségével ellenbizonyítással éljenek.

64. Másrészt szükséges, hogy mind a Bizottság – a vizsgálati eljárás során –, mind az Elsőfokú Bíróság – amikor első fokon eljár – kritikus szemmel vizsgálja az ilyen dokumentumok bizonyító erejét, és nagy gonddal vizsgálja azokat az esetleges jeleket, amelyek e dokumentumok megbízhatóságát vagy eredetiségét megkérdőjelezik.

65. Harmadrészt a bizonyítékoknak az ítélkezési gyakorlat [34] által is elismert szabad mérlegelése során ügyelni kell arra, hogy az EK-Szerződés versenyjogi rendelkezésének megsértése ne kizárólag vagy túlnyomórészt olyan dokumentumok alapján kerüljön megállapításra, amelyeknek eredete vagy szerzője az eljárás alá vont számára nem megismerhető.

66. E jogalap vizsgálatának lezárásaképpen meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott határozatában mindhárom fenti feltételnek eleget tett.

33 – Ezen kritériumok felsorolása szerepel a 11. lábjegyzetben hivatkozott Visser kontra Hollandia ügyben az EJEB által hozott ítélet 32. §-ában, ahol a Hoge Rad der Nederlanden ismerteti az EJEB vonatkozó korábbi ítélkezési gyakorlatát.

34 – Lásd e tekintetben a főtanácsnokként eljáró Vesterdorf bírónak a 15. pontban hivatkozott T-1/89. sz. Rhône-Poulenc kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványát, és az ugyancsak a 15. pontban hivatkozott Met-Trans és Sagpol ügyben hozott ítélet 27. pontját.

67. A fellebbezőnek lehetősége volt arra, hogy kifejtse érveit a „piacfelosztási kulcs-dokumentum" bizonyító erejének cáfolatára vonatkozóan.

68. Az Elsőfokú Bíróság megvizsgálta ezeket az érveket, és a megtámadott ítélet 86. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy „a [»piacfelosztási kulcs-dokumentum«] hitelességét tagadhatatlanul csökkenti az, hogy nagymértékben ismeretlen körülmények között íródott, és a Bizottság állításai e tekintetben nem ellenőrizhetők."

69. Végül a 94. pontban az Elsőfokú Bíróság kifejezetten megerősítette, hogy a szóban forgó jogsértés létezésének megállapítására irányuló bizonyítási eljárásban a „piacfelosztási kulcs-dokumentumnak" csak kisegítő szerepe volt: „A fent elmondottak alapján meg kell állapítani, hogy a Bizottság által felhasznált egybevágó bizonyítékok keretében a piacfelosztási kulcs-dokumentumnak marad némi bizonyító ereje Pierre Verluca nyilatkozatai néhány lényeges megállapításának alátámasztására a varrat nélküli OCTG csövekre kiterjedő piacfelosztó megállapodás létezésével kapcsolatban. [...]"

70. Azt a megállapítást kell tehát tenni, hogy a fellebbező első jogalapja megalapozatlan.

B – *A második jogalap: az EK 81. cikk téves alkalmazása a határozat 2. cikke tekintetében*

1. Az Elsőfokú Bíróság indokolása

71. A második jogalap a megtámadott ítélet azon része ellen irányul, amelyben az Elsőfokú Bíróság megállapítja, hogy a Mannesmann ténylegesen elkövette az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértését jelentő jogsértést, amint az a határozat 2. cikkében szerepel.

72. A megtámadott ítélet egy hosszabb részéről (135–206. pont) van szó, amelyet itt nem áll módomban teljes terjedelmében megismételni.

73. Röviden, az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a Corus UK Ltd-vel (a továbbiakban: „Corus") varrat nélküli csövek szállítására kötött szerződés megkötésével a fellebbező megsértette a versenykorlátozó – horizontális – megállapodások megkötésére vonatkozó tilalmat. Az Elsőfokú Bíróság e megállapítást arra alapozta, hogy mintegy két évvel korábban a Vallourec SA (a továbbiakban: „Vallourec") és a Dalmine SpA (a továbbiakban: „Dalmine") hasonló szerződéseket kötött a Corus-szal. Ezzel a három európai gyártó felosztotta a varrat nélküli csövek Corus-nak történő szállítását. [35]

35 – A megtámadott ítélet 188. pontja.

74. Az Elsőfokú Bíróság a következő elemekben a Corus e három beszállítója közötti versenykorlátozó megállapodás további jeleit vélte felfedezni:

– a hasonló indexálási kikötések a Corusszal kötött szállítási szerződésekben; [36]

– a „VAM-szerződéssel kapcsolatos észrevételek" című, 1990. március 23-i keltezésű dokumentum létezése, amelynek tartalma pontosan megegyezik a később a Corus és a három európai gyártó által kötött szerződések tartalmával; [37]

– a négy európai gyártó 1993-ban tartott találkozója, amelynek célja álláspontjuk összeegyeztetése volt a Corus egy menetvágó üzemének közeljövőben történő bezárására vonatkozóan; [38]

– a Corus és a három másik európai gyártó között létrejött szállítási szerződések különösen hosszú időtartama. [39]

75. Az Elsőfokú Bíróság ezt követően megállapította, hogy a 2790/1999 rendelet [40] nem alkalmazható a Mannesmann terhére rótt jogsértésre, mivel a határozatot 1999. december 8-án fogadták el, és annak 2. cikke a Mannesmann vonatkozásában az 1993 és 1997 közötti időszakot öleli fel, vagyis egy olyan időszakot, amely lezárult még a 2790/1999 rendelet hatálybalépését, 2000. június 1-jét megelőzően. Még ha e rendelet alapján elképzelhető is volna mentesség, ennek feltétele volna egy kérelem benyújtása a 17. rendelet 4. cikke értelmében. Ilyen kérelem hiányában nem vizsgálható, hogy van-e helye az EK 81. cikk (3) bekezdése alkalmazásának. [41]

2. A fellebbező kifogásai

76. A fellebbező négy kifogást hoz fel az Elsőfokú Bíróság által a megtámadott ítélet 206. pontjában tett azon megállapítással kapcsolatban, mely szerint a Bizottság helyesen döntött úgy, hogy a szállítási szerződések megvalósítják a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést, és így a jogilag megkövetelt módon bizonyítják annak fennállását, valamint hogy a kiegészítő

36 – A megtámadott ítélet 165. és 166. pontja.

37 – A megtámadott ítélet 182. és 183. pontja.

38 – A megtámadott ítélet 187. pontja.

39 – A megtámadott ítélet 164. pontja.

40 – A Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 1999. december 22-i 2790/1999 bizottsági rendelet (HL L 336., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 364. o.).

41 – A megtámadott ítélet 172. és 173. pontja.

bizonyítékok megerősítik a Bizottság azon megközelítésének helyességét, mely szerint e szerződések a szabvány menetes OCTG csövek piacát érintő, szélesebb körű közös üzleti stratégia részét képezték.

77. Egyrészt nem került megfelelően bizonyításra, hogy valamennyi érintett gyártó tudott a Corus által a többi gyártóval kötött szerződésekről. A vonatkozó bizonyítékok vizsgálata során az Elsőfokú Bíróság nem tett eleget azon – igen szigorú – követelményeknek, amelyeket az ítélkezési gyakorlat [42] értelmében be kell tartani az összehangolt magatartás létezésének megállapításához.

78. Másrészt az Elsőfokú Bíróság tévesen nem tulajdonított jelentőséget annak a körülménynek, hogy a Vallourec, a Dalmine illetve a Mannesmann nem egy időben kötött szerződést a Corus-szal.

79. Harmadrészt az Elsőfokú Bíróság a szerződések időtartamából és az azokhoz szorosan kapcsolódó árindexálási kikötésekből tévesen vezette le az érintett szállítók között fennálló horizontális megállapodás fennállását.

80. Negyedrészt az Elsőfokú Bíróság megállapításai a 2790/1999 rendelet alkalmazhatósága tekintetében tévesek vagy hiányosak. Az Elsőfokú Bíróságnak figyelembe kellett volna vennie az adott időszakban hatályban lévő 1983/83 és 1984/83 rendeletet, [43] és ezen az alapon ki kellett volna zárnia az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazását a fellebbező és a Corus között kötött szerződésre vonatkozóan.

3. A Bizottság érvei

81. A Bizottság álláspontja szerint ez a jogalap nem foghat helyt annyiban, amennyiben az Elsőfokú Bíróságnak a szállítási szerződések horizontális jellegére vonatkozó megállapításait támadja. A megtámadott ítélet 172. pontjában az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértés fennállását a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította, e célból nem feltétlenül szükséges tovább vizsgálni a Bizottság érvelését a négy európai termelő közti összejátszásról.

42 – A fellebbező itt az Elsőfokú Bíróság által a T-347/94. sz. Mayr-Meinhof kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítélet (EBHT 1998., II-1751. o.) 65. pontjára és a T-25/95., T-26/95., T-30/95., T-31/95., T-32/95., T-34/95., T-35/95., T-36/95., T-37/95., T-38/95., T-39/95., T-42/95., T-43/95., T-44/95., T-45/95., T-46/95., T-48/95., T-50/95., T-51/95., T-52/95., T-53/95., T-54/95., T-55/95., T-56/95., T-57/95., T-58/95., T-59/95., T-60/95., T-61/95., T-62/95., T-63/95., T-64/95., T-65/95., T-68/95., T-69/95., T-70/95., T-71/95., T-87/95., T-88/95., T-103/95. és T-104/95. sz. Cimenteries CBR és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2000. március 15-én hozott ítélet (EBHT 2000., II-491. o.) 4027. pontját.

43 – A Bizottság 1983. június 22-i 1983/83/EGK rendelete a Szerződés 85. cikke (3) bekezdésének a kizárólagos forgalmazási megállapodások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról (HL 1983. L 173., 1. o.), és a Bizottság 1983. június 22-i 1984/83/EGK rendelete a Szerződés 85. cikke (3) bekezdésének a kizárólagos beszerzési megállapodások bizonyos csoportjaira való alkalmazásáról (HL 1983. L 173., 5. o.).

82. Csak két kifogás vizsgálható, egyrészt az, amely szerint a szerződésekben szereplő, az árak felülvizsgálatára vonatkozó formula nem vitatható, másrészt az, amely szerint az Elsőfokú Bíróságnak nemcsak az EK 81. cikk (1) bekezdése alapján kellett volna vizsgálnia a Corus-szal kötött szerződések jogszerűségét, hanem az EK 81. cikk (3) bekezdése és különösen a 1983/83 és 1984/83 csoportmentesítési rendelet alapján is.

83. A fellebbező első három kifogásának elfogadhatósága tekintetében a Bizottság kifejti, hogy ezek alapvetően a határozata ellen irányulnak, és nem a bizonyítási eszközöknek az Elsőfokú Bíróság által elvégzett értékelése ellen. Amennyiben e kifogások kifejezetten a megtámadott ítélet ellen irányulnak, ezek az Elsőfokú Bíróság által tett ténymegállapításokat vitatják, annak bemutatása nélkül, hogy az Elsőfokú Bíróság a tényállás megítélése során az egyes bizonyítási eszközök bizonyító erejét tévesen ítélte volna meg.

84. E kifogások burkolt célja lényegében az Elsőfokú Bíróság által már megállapított tényállás újbóli vizsgálatának elérése. Ezzel azonban e kifogások túllépnek a Bíróság alapokmányának 58. cikkén, amelynek értelmében a fellebbezési eljárásban csak jogkérdések vizsgálhatók.

85. Ugyanez teljes egészében érvényes a fellebbező által felhozott azon kifogásra is, amely az Elsőfokú Bíróság azon következtetései ellen irányul, amelyeket a szerződésekben szereplő, az árak felülvizsgálatára vonatkozó kikötésekkel összefüggésben vont le.

86. Végül azt a kifogást, mely szerint az Elsőfokú Bíróságnak magától mentesítenie kellett volna a szállítási szerződést az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazása alól, első ízben a fellebbezési eljárás során vetették fel, ezért az nem elfogadható.

4. Értékelés

87. A Bizottság megítélésem szerint helyesen mutatott rá arra, hogy az e jogalap alátámasztására felhozott kifogások jelentős része nem lehet sikeres. Ez azokra a kifogásokra igaz, amelyekkel a fellebbező azt kívánja bemutatni, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az 1993-ban a Corus-szal szabvány menetes OCTG csövek szállítására vonatkozóan kötött szerződés egy horizontális megállapodás része, amellyel a szabvány menetes OCTG csövek brit piacát a négy európai gyártó felosztotta egymás között.

88. Az Elsőfokú Bíróság azon megállapítása a megtámadott ítélet 179. pontjában, amely szerint a megtámadott határozat 2. cikkében

foglalt jogsértés fennállását a jogilag megkövetelt módon bizonyították, amiből az következik, hogy „nem feltétlenül szükséges tovább vizsgálni a Bizottság érvelését a négy európai termelő közti összejátszásról", arra enged következtetni, hogy a Bizottság e következtetései az Elsőfokú Bíróság álláspontja szerint legfeljebb csak másodlagos jelentőséggel bírnak.

89. Ezt megerősíti a megtámadott ítélet 206. pontja is, amely a következőképpen szól: „A fent elmondottakra tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság helyesen döntött úgy a megtámadott határozatban, hogy a szállítási szerződések megvalósítják a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést, és így a jogilag megkövetelt módon állapította meg annak fennállását. *Célszerű* [44] megjegyezni azt is, hogy a Bizottság által figyelembe vett kiegészítő bizonyítékok megerősítik azon megközelítésének helyességét, miszerint e szerződések a szabvány menetes OCTG csövek piacát érintő, szélesebb körű közös üzleti stratégia részét képezik."

90. Ezért meg kell állapítanom, hogy az erre vonatkozó kifogásokat, nevezetesen a 77. és 78. pontban, valamint a 79. pontban ismertetetteket, amennyiben a szállítási szerződések időtartamára vonatkoznak, mint nem megfelelőt figyelmen kívül kell hagyni.

91. A 79. pontban ismertetett kifogás azon részét, amely az Elsőfokú Bíróság által az ítélet 165–167. pontjában a szállítási szerződésekben szereplő árindexálási kikötésekből levezetett megállapításra vonatkozik, elfogadhatatlannak tartom.

92. A fellebbező ezt a kifogást azzal a meglehetősen tömör érvvel támasztja alá, hogy ezek az árindexálási kikötések versenyjogilag nem vitathatóak. Sem a Bizottság, sem az Elsőfokú Bíróság nem bizonyította, hogy sor került volna nem megengedett információcserére az érintettek között.

93. Tekintettel arra, hogy a fellebbező elmulasztotta bemutatni, hogy az Elsőfokú Bíróság hogyan és miben tévedett a bizonyítási eszközök értékelése során, amelynek eredményeképpen eljutott következtetésekig, a kifogás e részét nem tudom másként felfogni, csak mint egy rejtett kérelmet az Elsőfokú Bíróság által már vizsgált tényállás újbóli vizsgálatára. Az ilyen kérelem azonban az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében nem elfogadható. [45]

94. Az utolsó, a fenti 80. pontban szereplő kifogást ugyancsak elfogadhatatlannak tartom, mivel az elkésett.

44 – Kiemelés tőlem.

45 – A tárgykörben időközben született bőséges ítélkezési gyakorlatból csak a Bíróság által C-182/99. P. sz. Salzinger kontra Bizottság ügyben 2003. október 2-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-10781. o.) 43. pontját emelném ki.

95. Az Elsőfokú Bíróság válasza a megtámadott ítélet 172. és 173. pontjában a fellebbező által a 2790/1999 rendelettel összefüggésben elővezetett érvelésre vonatkozóan – álláspontom szerint – támadhatatlan.

96. Álláspontom szerint nem fogadható el az a nézet, mely szerint az Elsőfokú Bíróságnak hivatalból vizsgálnia kellett volna, hogy az 1983/83 és az 1984/83 rendelet, amely a szállítási szerződések megkötésekor volt hatályban, alkalmazandó-e ezekre a szerződésekre.

97. A jelenlegi ítélkezési gyakorlatban semmi nem támasztja alá ezt az elképzelést, sőt, a precedensekből annak ellenkezője tűnik ki. [46]

98. Emellett amennyiben a fellebbező szerint az 1983/83 és az 1984/83 rendelet alapján az e rendeletekben szereplő csoportmentesítés hatálya alá kellett volna tartozniuk, erre hivatkoznia kellett volna a közigazgatási vizsgálati eljárásban és az elsőfokú eljárásban.

99. A vita, amely a fellebbező és a Bizottság közötti találkozón azon kérdés kapcsán bontakozott ki, hogy az érintett szerződések tárgyuknál és hatályuknál fogva nem tartoznak-e a szóban forgó csoportmentesítés hatálya alá, mindössze csak megerősíti, hogy erre az érvre rossz fórumon és rossz időpontban hivatkoztak.

100. Mindezek alapján megállapítom, hogy a fellebbező második jogalapja részben elfogadhatatlan, fennmaradó részében pedig megalapozatlan.

C – A harmadik jogalap: az egyenlő bánásmód alapelvének megsértése a kiszabott bírságok megállapítása kapcsán

1. A megtámadott ítélet releváns részei

101. A megtámadott ítélet 295. és azt követő pontjaiban az Elsőfokú Bíróság részletesen vizsgálta a fellebbező állítását, mely szerint együttműködött a Bizottsággal a határozat elfogadásához vezető vizsgálat során. A Bizottság nem tulajdonított kellő súlyt ennek a hozzáállásnak,

– összehasonlítva egyrészt a Vallourec-kel, amelynek együttműködése miatt 40%-kal csökkentették a rá kiszabott bírságot;

46 – A C-265/97. P. sz. VBA kontra Florimex ügyben 2000. március 30-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-2061. o.) 114. pontja.

– összehasonlítva másrészt Dalmine-nal, amelynek együttműködése miatt 60%-kal csökkentették a rá kiszabott bírságot.

Emellett a Bizottság jogtalanul rótta fel a fellebbezőnek, hogy az Elsőfokú Bíróság előtt keresetet indított a Bizottság határozata ellen a 17. rendelet 11. cikkének (5) bekezdése alapján,[47] míg a Dalmine esetében, amely hasonló jogorvoslattal élt, sokkal elnézőbb volt.

102. A 297–301. pontban az Elsőfokú Bíróság összehasonlította, hogy hogyan alakult az együttműködés a Vallourec esetében, amely különösen Pierre Verluca személyéhez köthető, és a Mannesmann esetében, amely különösen Bert Becher személyéhez köthető.

103. Az Elsőfokú Bíróság a 302. pontban ezután megállapította, hogy azok az információk, amelyeket a fellebbező a kifogások közlését megelőzően bocsátott a Bizottság rendelkezésére, nem hasonlíthatóak össze a Vallourec által szolgáltatott információkkal.

47 – A 16. lábjegyzetben hivatkozott Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ügyben hozott ítélet.

104. A 303–305. pontban az Elsőfokú Bíróság a Dalmine és a Bizottság közötti együttműködést hasonlította össze a fellebbező együttműködésével, és a 306. pontban arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbező érvelése nem indokolja, hogy az engedékenységi közlemény D.2. pontjának második franciabekezdése alapján csökkentsék a kiszabott bírságot.

105. A 307–309. pontban az Elsőfokú Bíróság azt fejtette ki, miért nem áll fenn a pénzbírság csökkentésének indoka a bírságkiszabási iránymutatás 3. pontja alapján.

106. Végezetül az Elsőfokú Bíróság figyelembe vette a fellebbező magatartását, mint a T-112/98. sz. ügyben részt vevő fél, és a 312. pontban ezt összességében úgy ítélte, hogy nem volt együttműködő.

2. A fellebbező kifogásai

107. E jogalap alátámasztására a fellebbező három kifogással él, amelyből az első kettő azzal a megítélése szerint indokolatlan megkülönböztetéssel kapcsolatos, amely a Val-

lourec és a Dalmine, illetve az általa a közigazgatási eljárás során mutatott együttműködés megítélése kapcsán valósult meg. A harmadik kifogás az Elsőfokú Bíróság által a T-112/98. sz. ügyből levont következtetéseket támadja.

108. Hivatkozással a kartellügyekben a pénzbírság megállapítása során érvényesítendő egyenlő bánásmód elvére, amint az az ítélkezési gyakorlatban kialakult, [48] a fellebbező azzal érvel, hogy az Elsőfokú Bíróság elbagatellizálta a Bizottság vizsgálatához való hozzájárulását, összevetve a Vallourec hozzájárulásával.

109. Az Elsőfokú Bíróság különösen azt a szabályt hagyta figyelmen kívül, amelynek értelmében az engedékenységi közlemény alkalmazása során minden együttműködést értékelni kell, ami a kifogások közlését megelőzően megkönnyíti a Bizottság munkáját. [49]

110. A jelen ügyben a fellebbező továbbította Bert Becher nyilatkozatát, amellyel megerősítette részvételének tényét a feltételezett versenyjogi jogsértésben, még a Bizottság kifogásközlését megelőzően. Magából a határozatból is kiderül egyébként, hogy Bert Becher nyilatkozata a Bizottság számára fontos bizonyítékot jelentett.

111. Igaz ugyan, hogy Pierre Verluca nyilatkozata esetleg részletesebb és pontosabb lehetett, ez a – csekély – különbség azonban nem igazolhatja a bánásmód ilyen alapvetően eltérését a pénzbírság kiszabása során, amellyel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság azt állapította meg, hogy a 40%-os csökkentés a Vallourec esetében igazolt, ugyanakkor a fellebbező semmilyen csökkentésben nem részesült.

112. Az Elsőfokú Bíróság a Dalmine-nal összehasonlítva is alulértékelte a fellebbező magatartását. Az előbbi kifejezetten elismerte a Bizottság kifogásait, míg az utóbbi ténylegesen nem vitatta azokat. A fellebbező szerint az engedékenységi közlemény D.2. pontja második franciabekezdése nem kíván meg ilyen kifejezett elismerést a kifogások kapcsán. Mindenesetre azáltal, hogy a Dalmine esetében 20%-os csökkentésre került sor, míg a fellebbező esetében semmilyenre, a két megközelítés közötti pusztán formai különbséget meglehetősen túlértékelték.

113. Harmadik kifogásával a Mannesmann az Elsőfokú Bíróság azon következtetéseit vitatja, amelyet az T-112/98. sz. ügyben a

48 – Lásd többek között a T-45/98. és T-47/98. sz. Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság egyesített ügyekben 2001. december 13-án hozott ítélet (EBHT 2001., II-3757. o.) 237. pontját és a T-31/99. sz. ABB Asea Brown Boveri kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítélet (EBHT 2002., II-1881. o.) 240. pontját.

49 – A fellebbező szerint az Elsőfokú Bíróság megerősítette e szabály létezését a T-236/01., T-239/01., T-244/01–T-246/01., T-251/01. és T-252/01. sz. Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet (EBHT 2004., II-1181. o.) 435. pontjában.

Bizottság 1998. május 15-i határozata ellen benyújtott fellebbezéséből vont le. Nem lehet a terhére róni azt, hogy sikeresen élt a védelemhez való jogával a rá kiszabott bírság mértéke indokoltságának vizsgálata keretében.

116. A Bizottság hivatkozik az állandó ítélkezési gyakorlatra, amelynek értelmében a Bíróság a fellebbezés során méltányossági okok alapján nem bírálhatja felül az Elsőfokú Bíróság értékelését a bírság összegére vonatkozóan. [51]

3. A Bizottság érvei

117. A kérdés érdemét tekintve a Bizottság az első kifogást azzal utasítja el, hogy az Elsőfokú Bíróság a 299-300. pontban gondosan értékelte a különbségeket a Vallourec által Pierre Verluca nyilatkozata formájában tanúsított, és a Mannesmann által Bert Becker nyilatkozata formájában tanúsított együttműködés között. A fellebbező emellett nem mutatta be, hogy az Elsőfokú Bíróság jogi hibát vétett volna annak vizsgálata során, hogy a Bizottság hogyan gyakorolta a rendelkezésére álló, a pénzbírság megállapítására vonatkozó mérlegelési jogkört.

114. A Bizottság szerint a harmadik jogalap keretében felhozott három kifogás nem elfogadható, mivel az a kérdés, hogy egy vállalkozás hozzájárult-e egy versenyjogi jogsértés megállapításához, és e hozzájárulás jelentőségének összevetése más vállalkozások hozzájárulásával ténybeli kérdés, és tények értékelését igényli. [50] Erre azonban az Elsőfokú Bíróságnak van hatásköre, a Bíróságnak a fellebbezés során nincsen.

118. A második kifogás is nyilvánvalóan megalapozatlan, mivel az engedékenységi közlemény D.2. pontja második franciabekezdésének téves értelmezésén alapul. E rendelkezés értelmében egy vállalkozás esetében a pénzbírság 10–50%-os csökkentése jöhet szóba, amennyiben az a kifogások közlését követően közli a Bizottsággal, hogy alapvetően nem vitatja azokat a tényeket, amelyekre a Bizottság a vádakat alapozta.

115. A fellebbező egyébként nem mutatta be, hogy az Elsőfokú Bíróság a tények és a bizonyítási eszközök értékelése során helytelenül állapította volna meg a tényállást.

50 – A C-19/95. sz. San Marco kontra Bizottság ügyben 1996. szeptember 17-én hozott végzés (EBHT 1996., I-4437. o.) 39. pontja.

51 – Lásd többek között a C-338/00. P. sz. Volkswagen kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 18-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-9189. o.) 151. pontját.

119. Tekintettel arra, hogy a közösségi versenyjog különböző jogkövetkezményeket ír elő attól függően, hogy a releváns tényeket kifejezetten elfogadják-e vagy sem, [52] a jelen esetben nem valósult meg olyan egyenlőtlen bánásmód, amelyet az Elsőfokú Bíróságnak korrigálnia kellett volna.

120. A harmadik kifogás tekintetében a Bizottság megjegyzi, hogy az nem megfelelő, mivel az Elsőfokú Bíróság ítéletének egy másodlagos érve ellen irányul, ezért elfogadhatatlan.

121. Egyebekben pedig a tények értékelése és az azok közötti összefüggés bemutatása a megtámadott ítélet 311–312. pontjában helyes, az Elsőfokú Bíróság ezek alapján megállapíthatta, hogy a Mannesmann a közigazgatási eljárás során érdemben nem működött együtt.

4. Értékelés

122. A fentiekben meglehetősen részletesen kitértem a kifogásokra és az érvekre, annak bemutatása érdekében, hogy a felek érvelése ténybeli kérdésekre irányul.

123. Az érvelés tényekre irányuló volta abból adódik, hogy a határozat Elsőfokú Bíróság által vizsgált elemei, amelyek a pénzbírság számításával és csökkentésével kapcsolatosak, egyúttal leginkább tények és körülmények vizsgálatát jelentik, ami nem vethető fel egy fellebbezési eljárásban.

124. Erre tekintettel a Bizottság által mindhárom kifogás elfogadhatatlansága mellett felhozott érvek *prima facie* meggyőzőek.

125. Csak akkor és csak annyiban volna lehetséges a fellebbezés során orvosolni hiányosságokat, amennyiben *prima facie* elképzelhetőnek tűnne, hogy az Elsőfokú Bíróság értékelése során nyilvánvaló hibát vétett, és például helytelenül hagyott figyelmen kívül olyan tényeket és körülményeket, amelyek figyelembevételük esetén eltérő végső következtetésre vezettek volna. [53]

126. Az Elsőfokú Bíróság azonban sem akkor nem hagyott figyelmen kívül olyan ténybeli elemeket, amelyek lehetővé tennék a kiszabott bírság számítása kapcsán az egyenlő bánásmód elve megsértésének meg-

52 – Lásd a C-297/98. P. sz. SCA Holding kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítélet (EBHT 2000., I-10119. o.) 39. pontját és a T-224/00. sz. Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítélet (EBHT 2003., II-2597. o.) 227. pontját.

53 – Lásd többek között a C-390/98. P. sz. Antillean Rice Mills és társai kontra Bizottság ügyben 1999. február 11-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-769. o.) 29. pontját és a C-352. P. sz. Bergaderm és társai kontra Bizottság ügyben 2000. július 4-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-5291. o.) 49. pontját.

állapítását, amikor azt az elsőfokú eljárásban felvetett kifogást értékelte, amely szerint a Bizottság az engedékenységi közlemény alkalmazása során eltérő bánásmódban részesítette a Mannesmannt mint a Vallourec-et, sem pedig akkor, amikor összevetette a Mannesmann által a kifogásközlésre adott választ a Dalmine válaszával.

127. Amikor összevetette a Mannesmannt a Vallourec-kel, az Elsőfokú Bíróság meggyőzően magyarázta meg az ítélet 299-301. pontjában, miért minősült a Vallourec Pierre Verluca útján megvalósult együttműködése mind minőségi, mind mennyiségi szempontból egészen másként, mint a Mannesmann együttműködése, amely Bert Becher útján valósul meg.

128. Amikor a Mannesmannt a Dalmine-nal hasonlította össze, az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg az engedékenységi közlemény D.2. pontjának második franciabekezdése alapján, hogy a Mannesmann, a Dalmine-nal ellentétben nem hozta kifejezetten a Bizottság tudomására, hogy nem vitatja konkrétan a kifogásközlés alapját képező tényeket. Tekintettel a vállalkozások különböző reakciójához fűződő különböző jogkövetkezményekre,[54] a pénzbírságok különböző mértéke nem valósít meg jogilag értékelhető módon egyenlőtlen bánásmódot.

54 – Lásd a fenti 119. pontot és az 52. lábjegyzetet.

129. Álláspontom szerint a harmadik kifogás elfogadhatatlan, mivel az Elsőfokú Bíróság egy másodlagos érve ellen irányul, és így az automatikusan hatástalan.

130. A teljesség kedvéért hozzáteszem, hogy az Elsőfokú Bíróság állást foglalhatott volna úgy is, hogy nem tekinthető együttműködő hozzáállásnak az a magatartás, amely azt eredményezte, hogy a Mannesmann egyáltalán nem közölte azokat az információkat, amelyek közlése kötelezettsége lett volna, márpedig ez a megállapítás vonható le a szóban forgó határozat ellen benyújtott keresetből, amely a fent hivatkozott Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ügyben hozott ítélethez vezetett.

131. Arra az eredményre jutottam tehát, hogy a harmadik jogalap minden részében elfogadhatatlan.

VI – Költségek

132. Tekintettel arra, hogy a fellebbező valamennyi jogalapja tekintetében pervesztes, és a Bizottság kérte a költségek viselésére kötelezését, az eljárási szabályzat 69. cikke (2) bekezdésének megfelelően erre teszek javaslatot.

VII – Végkövetkeztetések

133. A fenti megfontolások alapján azt javasolom, hogy a Bíróság határozzon a következőképpen:

1. a fellebbezést teljes egészében utasítsa el;

2. a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.